

Határozatok Tára

MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2017. június 20.¹

C-425/16. sz. ügy

**Hansruedi Raimund
kontra
Michaela Aigner**

(az Oberster Gerichtshof [legfelsőbb bíróság, Ausztria] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Szellemi és ipari tulajdon – Európai uniós védjegy – A védjegybitorlás miatti kereset és a védjegy törlése iránti viszontkereset közötti kapcsolat”

1. A jelen előzetes döntéshozatali ügy alapját hasonló, sőt tulajdonképpen szinte azonos, ugyanazt a „Bacherlwärmer” nevet viselő termékekkel (amelyeket gyógynövényekből készítenek abból a célból, hogy azokat magas alkoholtartalmú italokhoz adják hozzá) kereskedő két személy közötti jogvita képezi. E termékek közül az egyik az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) által lajstromozott európai uniós védjegy oltalma alatt áll.²
2. E megkülönböztető megjelölés jogosultja (Hansruedi Raimund) védjegybitorlás miatt keresetet indított arra való hivatkozással, hogy Michaela Aigner, aki a termékeit ugyanezzel a névvel árulta, megsértette a védjegyoltalom biztosította jogokat.
3. M. Aigner vitatta ezt a kérelmet, és a védjegy érvénytelenségére vonatkozó kifogást³ terjesztett elő, 2 évvel később pedig⁴ viszontkeresetet nyújtott be. Mindkettőben azt róttta fel H. Raimundnak, hogy rosszhiszeműen jelentette be lajstromozásra a „Bacherlwärmer” megjelölést, mivel ő azt már azelőtt használta, hogy azon az iparjogvédelem biztosította jogot szereztek volna.
4. A jogvita két eljárást eredményezett, amelyek közül elsőfokon az osztrák európai uniós védjegy bíróság (Handelsgericht Wien, bécsi kereskedelmi bíróság, Ausztria), másodfokon pedig az Oberlandesgericht Wien (bécsi tartományi felsőbb bíróság, Ausztria) járt el. Míg a viszontkereset elsőfokon felfüggesztették, addig a védjegybitorlási kereset tárgyában folytatott eljárásban első és másodfokon ítéletet hoztak. Ez utóbbival kapcsolatban kell az Oberster Gerichtshofnak (legfelsőbb bíróság, Ausztria) felülvizsgálat keretében határoznia.

1 Eredeti nyelv: spanyol.

2 A továbbiakban: hivatal.

3 A *kifogás* kifejezést eljárási értelemben fogom használni, amely a római jogi *exceptióból* ered, amellyel az alperes a felperes *actiójával* szemben ellenvetéssel élhetett.

4 Ezt állítja H. Raimund.

5. Az Oberster Gerichtshofnak (legfelsőbb bíróság) konkrétan azt kell eldöntenie, hogy a védjegybitorlási kereset tárgyában hozott ítélet érvényesen kihirdethető-e a viszontkeresetre vonatkozó határozathozatal előtt. Az ezzel kapcsolatos kétségeinek eloszlatása érdekében előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé, amelynek a 207/2009 rendelet⁵ hatályáról kell határoznia, két releváns tényezőre tekintettel: a) az európai uniós védjegyek érvényességének vétele; és b) az ezen védjegyek bitorlása tárgyában benyújtott keresetek és a törlésre irányuló azon esetleges viszontkeresetek közötti kapcsolat, amelyekkel az alperesek léphetnek fel az előbbiekkal szemben.

I. Jogi háttér: a 207/2009 rendelet

6. A rendelet (16) preambulumbekkezdése szerint:

„Az [európai uniós] védjegyek érvényessége és bitorlása tárgyában hozott határozatoknak [az Unió] egész területére kiterjedő hatállyal kell bírniuk, ugyanis ez az egyetlen módja annak, hogy elkerülhető legyenek a bíróságok, illetve a hivatal által hozott határozatok közötti ellentmondások, továbbá, hogy megőrizhető legyen az [európai uniós] védjegyek egységes jellege. [...]”

7. A (17) preambulumbekkezdés így szól:

„Az ugyanazon felek között azonos cselekmények tárgyában az [európai uniós] védjegyoltalom és az azzal egyidejűleg fennálló nemzeti védjegyoltalom alapján indult perekben el kell kerülni, hogy egymásnak ellentmondó ítéletek szülessenek. [...]”

8. Az I. cím alatti általános rendelkezések között az 1. cikk (2) bekezdése előírja:

„(2) Az [európai uniós] védjegyoltalom egységes, és az [Unió] egész területén azonos hatállyal rendelkezik: csak az [Unió] egésze tekintetében lajstromozható, ruházható át vagy lehet róla lemondani, illetve képezheti megszűnését megállapító vagy törlést kimondó, illetve használatát tiltó határozat tárgyát. Ha e rendelet eltérően nem rendelkezik, ezt az elvet és jogkövetkezményeit kell alkalmazni.”

9. A védjegyoltalomról való lemondásról, a védjegyoltalom megszűnéséről és a védjegy törléséről szóló VI. címben a 3. fejezet az európai uniós védjegyekkel kapcsolatos törlési okokat szabályozza, az 52. cikke pedig a jelen ügy szempontjából releváns feltétlen törlési okokat foglalja magában a következők szerint:

„(1) Az [európai uniós] védjegyet a hivatalhoz benyújtott kérelem vagy a védjegybitorlási perben előterjesztett viszontkereset alapján törölni kell, ha

a) a védjegy lajstromozására a 7. cikkben foglalt rendelkezések megsértésével került sor;

b) a megjelölést rosszhiszeműen jelentették be lajstromozásra.

[...]”

5 Az európai uniós védjegyéről szóló, 2009. február 26-i tanácsi rendelet (HL 2009. L 78., 1. o.). Módosította a közösségi védjegyéről szóló 207/2009/EK tanácsi rendelet és a közösségi védjegyéről szóló 40/94/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2868/95/EK bizottsági rendelet módosításáról, valamint a Belső Piaci Harmonizációs Hivatalnak (védjegyek és formatervezési minták) fizetendő díjakról szóló 2869/95/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. december 16-i (EU) 2015/2424 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2015. L 341., 21. o.) (a továbbiakban: 2015/2424 rendelet). A 2015/2424 rendelet azonban a jelen jogvitára időbeli hatályánál fogva nem alkalmazandó, mindazonáltal az értelmezés tekintetében hasznosnak minősül.

10. Az 53. cikk a viszonylagos törlési okokról a jelen ügyet érintően a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az [európai uniós] védjegyet a hivatalhoz benyújtott kérelem vagy a védjegybitorlási perben előterjesztett viszontkereset alapján törölni kell

[...]

c) a 8. cikk (4) bekezdésében említett korábbi jog alapján, ha arra nézve teljesülnek az említett bekezdésben megállapított feltételek.

[...]”

11. A X. címnek („Joghatóság és eljárás az európai uniós védjegyekkel összefüggő jogvitákban”) az európai uniós védjegy bitorlásával és érvényességével összefüggő jogvitákról szóló 2. fejezete tartalmazza a 95. cikket, amelynek (1) bekezdése a következőkről rendelkezik:

„(1) A tagállamok területükön a lehető legkorlátozottabb számban kijelölnek első- és másodfokon eljáró olyan nemzeti bíróságokat (a továbbiakban: európai uniós védjegy bíróság), amelyek az e rendelettel rájuk ruházott hatáskörben járnak el.”

12. A 96. cikk („Joghatóság bitorlással és érvényességgel összefüggő ügyekben”) szerint:

„Az [európai uniós] védjegy bíróságnak a következő ügyekben van kizárólagos joghatósága:

a) az [európai uniós] védjegy bitorlásával összefüggő perek és – ha a nemzeti jog arról rendelkezik – az [európai uniós] védjegy bitorlásának kísérletével kapcsolatos perek;

[...]

d) a 100. cikk alapján az [európai uniós] védjegyoltalom megszűnésének megállapítására vagy az [európai uniós] védjegy törlésére irányuló viszontkeresetek.”

13. A 99. cikk („Az érvényesség véelme – érdemi védekezés”) kimondja:

„(1) Az [európai uniós] védjegy bíróság az [európai uniós] védjegyoltalmat mindaddig érvényesnek tekinti, amíg azt az alperes az oltalom megszűnésének megállapítása vagy a védjegy törlése iránt előterjesztett viszontkeresetben vitássá nem teszi.

(2) Az [európai uniós] védjegyoltalom érvényessége nem képezheti nemleges megállapítás iránt indított per tárgyát.

(3) A 96. cikk a) és c) pontjában említett perekben⁶ a védjegyoltalom megszűnésének megállapítására vagy érvénytelenségére alapított, nem viszontkereset formájában előterjesztett kifogás csak akkor fogadható el, ha az alperes arra hivatkozik, hogy az [európai uniós] védjegyoltalom használat hiánya miatti megszűnése megállapítható, illetve, hogy az [európai uniós] védjegy törlésének van helye egy őt megillető korábbi jog alapján.”

14. A 100. cikk előírja:

„(1) A megszűnés megállapítására vagy a törlésre irányuló viszontkereset kizárólag az e rendelet szerinti megszűnési vagy törlési okokon alapulhat.

⁶ E cikk c) pontja a 207/2009 rendelet 9. cikkének (3) bekezdése szerinti kártérítési keresetre utal, amely a jelen jogvita szempontjából nem releváns.

(2) Az [európai uniós] védjegy bíróság a megszűnés megállapítására vagy a törlésre irányuló viszontkeresetet elutasítja, ha ugyanazon felek között ugyanazon kérdésben és jogalapon benyújtott kérelem tárgyában a hivatal korábban jogerősen döntött.

[...]”

15. Azokra az esetekre vonatkozóan, amikor kapcsolódó eljárások vannak a bíróságok vagy egy európai uniós védjegy bíróság és az EUIPO előtt, a 104. cikk megállapítja:

„(1) A 96. cikkben említett pert tárgyaló [európai uniós] védjegy bíróság a nemleges megállapításra irányuló per kivételével, vagy ha a tárgyalást nyomós okból folytatni kell a felek meghallgatását követően hivatalból vagy a felek egyikének kérelmére – az ellenérdekű fél meghallgatását követően – felfüggeszti az eljárást, ha az [európai uniós] védjegy érvényessége tárgyában egy másik [európai uniós] védjegy bíróság előtt előterjesztett viszontkereset alapján eljárás folyik, vagy a hivatalhoz a megszűnés megállapítására irányuló vagy törlési kérelmet nyújtottak be.

(2) A hivatal a megszűnés megállapítására irányuló vagy a törlési kérelem tárgyában folyó eljárás során a felek meghallgatását követően hivatalból vagy a felek egyikének kérelmére – az ellenérdekű fél meghallgatását követően – felfüggeszti az eljárást, ha az [európai uniós] védjegy érvényessége tárgyában [európai uniós] védjegy bíróság előtt előterjesztett viszontkereset alapján eljárás folyik, kivéve ha a tárgyalást nyomós okból folytatni kell.[...]”

II. A jogvita alapját képező tényállás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A Tények⁷

16. A múlt század nyolcvanas és kilencvenes éveiben M. Aigner édesapja többek között gyógynövények, valamint fűszerekből és gyógynövényekből készült termékek kereskedelmével foglalkozott, amelyeket az üzletében, valamint mozgó árusítás formájában vásárokon, piacon és utcán kínált.

17. 2000-ben M. Aigner „Kräuter Paul” („Paul herbárium”) néven átvette édesapja üzleti vállalkozását, és többek között egy magas alkoholtartalmú italokhoz hozzáadható gyógynövénykeveréket árul „Baucherlwärmer” néven.⁸

18. H. Raimund M. Aigner édesapjával dolgozott együtt 1998-ig, amikor a versenytársa lett. „Bergmeister” néven egy fűszer alapú készítményt forgalmaz, amelyet nagyjából 2000-től szintén „Baucherlwärmer”-nek nevez, és amely ugyanazon használatra szolgál, valamint ugyanazok a tulajdonságai és a hatása, mint a versenytársáé.

19. 2006. április 28-án H. Raimund – azzal a szándékkal, hogy a megjelölésen kizárólagos jogokat biztosítson magának – a Nizzai Megállapodás⁹ szerinti 5., 29., 30. és 33. osztály vonatkozásában 2005. május 17-i elsőbbségi időponttal lajstromoztatta a „Baucherlwärmer” európai uniós (szó)védjegyet.

20. H. Raimund, előadása szerint, egy Waldviertelben (Alsó-Ausztria) tartott vásár, valamint az alsó-ausztriai régióban és Salzburgban tartott egyéb piacok alkalmával 2006. júliusban megállapította, hogy M. Aigner e helyeken a termékét „Baucherlwärmer” néven árulta.

⁷ A tényismertetés az előzetes döntéshozatalra utaló határozaton és az ügy irataiban szereplő dokumentumokon alapul. Logikusan a nemzeti bíróság feladata jogerősen megállapítani azt, hogy mely tényeket tekinti kellően bizonyítottnak.

⁸ A készítményt össze kell keverni az alkoholos italok ezen típusával, ami a gyomorban egyfajta melegségérzetet kelt, innen ered az elnevezés, tehát a megjelölés szó szerinti fordítása a „gyomormelegető” lenne.

⁹ A védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, 1957. június 15-i, felülvizsgált és módosított Nizzai Megállapodás.

21. H. Raimund – mivel úgy vélte, hogy M. Aigner megsértette az európai uniós védjeggyel kapcsolatos jogait – utóbbival szemben védjegybitorlás miatt keresetet nyújtott be a Handelsgericht Wienhez (bécsi kereskedelmi bíróság), amely ebben az országban az első fokon eljáró európai uniós védjegy bíróság.

B. A jogvitával kapcsolatos eljárások története

22. A védjegyjogainak megsértése miatt indított eljárás során H. Raimund azt kérte, hogy M. Aignert kötelezzék, hogy i. hagyja abba a „Baucherlwärmer” megjelölésnek az említett osztályokba tartozó termékek és szolgáltatások tekintetében történő használatát (abbahagyás iránti kereset); ii. vonjon ki a forgalomból minden olyan terméket, illetve eljárást, amelyben a védjegyjog megsértése megnyilvánult (forgalomból történő kivonás iránti kereset);¹⁰ és iii. tegyék közzé az ítéletet (közzététel iránti kereset).

23. M. Aigner az ellenkérelmében többek között arra hivatkozott, hogy H. Raimund rosszhiszeműen és az üzleti tisztesség követelményeit megsértve szerezte meg az európai uniós védjegyet. Ugyanezen érvek alapján nem sokkal később viszontkeresetet terjesztett elő a H. Raimund által lajstromoztatott védjegy törlése iránt.

24. Elsőfokon a Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság) felfüggesztette a viszontkereset tárgyában folytatott eljárást a védjegybitorlási kereset jogerős elbírálásáig.

25. A felfüggesztést azonban az Oberlandesgericht Wien (bécsi tartományi felsőbb bíróság) jogorvoslati eljárásban hatályon kívül helyezte, miáltal a viszontkereset tárgyában az eljárás első fokon továbbra is fel van függesztve,¹¹ anélkül hogy ítélethozatalra ez idáig sor került volna. A védjegybitorlási keresetet ugyanakkor az elsőfokú bíróság a 2015. május 17-i ítéletével elutasította, mivel bizonyítottan ítélte meg azt, hogy H. Raimund rosszhiszeműen járt el, amikor a védjegyet lajstromozásra bejelentette, ahogyan azt M. Aigner kifogásolta.

26. A fellebbviteli bíróság az elsőfokú ítéletet a 2015. október 5-i ítéletével helybenhagyta. Értelmezése szerint a 207/2009 rendelet 99. cikke lehetővé teszi, hogy a védjegybitorlási perekben az alperes éljen a jogosult (korábban: bejelentő) rosszhiszeműségére vonatkozó kifogással, ha ugyanezen alperes a lajstromozott védjegy érvényességét viszontkeresetben vitássá teszi, azonban az utóbbi tárgyában még nem hoztak ítéletet. Teljesült tehát a 207/2009 rendelet 99. cikkének (1) bekezdése szerinti követelmény.

27. A fellebbviteli bíróság szerint H. Raimund a védjegy lajstromozásra történő bejelentésekor már régóta tudta, hogy M. Aigner és előtte apja a „Baucherlwärmer” megjelölést a sajátjához egy egészen hasonló termékre használta. H. Raimundnak az volt a szándéka a bejelentéssel, hogy megakadályozza M. Aignert e megjelölés további használatában.

28. Az Oberlandesgericht Wien (bécsi tartományi felsőbb bíróság) jogerősen helybenhagyta, hogy a H. Raimund által lajstromoztatott védjegyet a 207/2009 rendelet 52. cikke (1) bekezdése b) pontjának megfelelően törölni kell, a bejelentéskor fennálló rosszhiszeműség miatt. Következésképpen M. Aignerrel szemben nem lehetett a védjegyre hivatkozni.

10 Bár az előzetes döntéshozatalra utaló határozat a kivonás tárgyában benyújtott keresetre („Beseitigung”) hivatkozik, az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) előtti munkadokumentumokból és különösen az ezen bírósághoz benyújtott fellebbezésből kitűnik, hogy H. Raimund megsemmisítés („Vernichtung”) tárgyában is nyújtott be keresetet.

11 Úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság intézkedéseiből azt a következtetést lehet levonni, hogy a védjegybitorlási keresetet és a viszontkeresetet eltérő bírói tanácsok tárgyalják a Handelsgericht Wienen (bécsi kereskedelmi bíróság) belül. Ez valószínűleg abból a két éves időbeli különbségből ered, amely a védjegybitorlási kereset és a viszontkereset között telt el, ahogyan azt H. Raimund a beadványában megjegyzi. Mindenesetre nem derül ki az ügyiratokból, hogy a vonatkozó ügyeket egyesítették volna.

29. Az Oberster Gerichtshofnak (legfelsőbb bíróság) a fellebbezés alapján hozott ítélet elleni felülvizsgálati kérelemről kell döntenie, vagyis az azon ítélet elleni felülvizsgálati kérelemről, amelyet védjegybitorlás miatt folytatott eljárás során hoztak. Ezen védjegy jogosultja, H. Raimund a felülvizsgálat keretében eljáró bíróság előtt arra hivatkozik, hogy az alsóbb fokú bíróságok a védjegybitorlási perben nem határozhattak volna a rosszhiszeműséggel kapcsolatos kifogásról anélkül, hogy a két eljárást (a védjegybitorlás miatt benyújtott kereset és a védjegy törlése iránti viszontkereset alapján indult eljárást) korábban egyesítették volna, illetve hogy jogerős ítéletet hoztak volna a viszontkereset tárgyában folyamatban lévő eljárásban.

30. A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a 207/2009 rendelet 99. cikkének (1) bekezdése alapján csak akkor adható hely a törlési okra alapított kifogásnak, ha az alperes a védjegybitorlási perben viszontkeresetben a védjegy „érvényességét vitássá tette”. E rendelkezés szó szerinti értelmezése alapján állítása szerint az előírt feltétel már a viszontkereset előterjesztésével is teljesülne. Ugyanakkor, ha a szabály célját vesszük figyelembe, meg kell jegyezni, hogy az a védjegybitorlási perből eredő *inter partes* és a védjegy törlését viszontkereset útján megállapító ítéletre jellemző *erga omnes* hatályban rejlő jogi helyzetek közötti eltérések elkerülésére törekszik.

31. Az alapügyben eljáró bíróság szerint bár az uniós jogalkotó lefekteti azt az elvet, hogy a védjegybitorlási kereset csak a védjegyre vonatkozó valamely törlési ok *erga omnes* hatállyal megfelelően megállapított fennállása miatt utasítható el, a belső jogban nem pontosan ez a helyzet. A nemzeti védjegyek bitorlásaival kapcsolatos eljárások szabályozása egyfelől nem írja elő a védjegyoltalom érvénytelenségének viszontkereset alapján, *erga omnes* hatállyal történő megállapítását.¹² Másfelől pedig az ugyanezen nemzeti védjegy bitorlása miatt indított kereset alapján az érvénytelenség megállapítása csak „előzetes kérdésként” lehetséges, pusztán *inter partes* hatállyal.

32. Az európai uniós védjegyek területén a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint annak biztosításához, hogy a védjegybitorlás tárgyában folyamatban lévő eljárásban hivatkozott, törlési okra alapított kifogás eredményre vezessen, az szükséges, hogy e védjegyoltalom érvénytelenségét ezzel párhuzamosan valamely (másik) eljárásban megállapítsák.

33. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) ennek fényében összefoglalja a számára felmerülő három opciót és az azokhoz kapcsolódó kétségeket:

- „Elegendő-e viszontkeresetet előterjeszteni ahhoz, hogy a védjegybitorlási kereset még a rosszhiszemű védjegybejelentés miatt előterjesztett viszontkereset ügyében történő ítélethozatal előtt elutasítható legyen, vagy
- a védjegybitorlási kereset csak akkor utasítható-e el az említett ok alapján, ha a védjegyet legalább ezzel egyidejűleg törlik a viszontkereset alapján, vagy
- csak akkor adható-e hely a rosszhiszemű védjegybejelentésre alapított kifogásnak a védjegybitorlási perben, ha a védjegyet a viszontkereset alapján jogerősen törölték?”¹³

¹² Ahogyan az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban olvasható, az osztrák védjegyjogban a nemzeti védjegyek érvénytelenségének *erga omnes* hatállyal történő megállapítása a Patentamt (szabadalmi és védjegyhivatal, Ausztria) kizárólagos hatáskörébe tartozik.

¹³ Kiemelés az eredetiben.

34. Ilyen körülmények között az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) úgy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Elutasítható-e az európai uniós védjegy bitorlásával összefüggő kereset [a] [...] 207/2009 rendelet 96. cikkének a) pontja] rosszhiszemű védjegybejelentésre vonatkozó kifogás [a] [...] 207/2009 rendelet 52. cikke (1) bekezdésének b) pontja] alapján, ha az alperes erre alapított, az európai uniós védjegy törlése iránti viszontkeresetet terjesztett elő [a] [...] 207/2009 rendelet 99. cikkének (1) bekezdése], a bíróság azonban még nem hozott ítéletet e viszontkereset ügyében?
- 2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén, elutasíthatja-e a bíróság a védjegybitorlási keresetet a kérelmezőnek a védjegybejelentéskor fennálló rosszhiszeműsége alapján, ha legalább ezzel egyidejűleg helyt ad a törlés iránt előterjesztett viszontkeresetnek, vagy a védjegybitorlási kereset ügyében történő ítélethozatallal mindenképpen meg kell várnia a viszontkereset ügyében hozott ítélet jogerőre emelkedését?”

III. A Bíróság előtti eljárás és a felek érvei

A. Az eljárás

35. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat 2016. augusztus 1-jén érkezett a Bíróság Hivatalához.
36. Az alapeljárásban részt vevő mindkét fél írásbeli észrevételeket nyújtott be.
37. A Bíróság eljárási szabályzata 76. cikkének (2) bekezdése alapján a tárgyalás tartását nem tartották elengedhetetlennek.

B. A benyújtott észrevételek összefoglalása

38. A kérdést előterjesztő bíróság által bemutatott három opció közül H. Raimund az utolsót részesíti előnyben, azaz azt, hogy a védjegyet viszontkereset alapján (vagy közigazgatási úton) jogerősen törölni kell a védjegybitorlási kereset érdemi elutasítása érdekében.
39. Az első opció (amely alapján a viszontkereset pusztán előterjesztése elegendő a 207/2009 rendelet 99. cikke (1) bekezdésének tiszteletben tartásához) elutasítását H. Raimund arra alapítja, hogy ez nem egyeztethető össze e rendelkezés céljával. Egyetért tehát a kérdést előterjesztő bírósággal abban, hogy a 207/2009 rendelet rendszere – e rendelet 104. cikkére is tekintettel – előnyben részesíti a viszontkereseteket a védjegybitorlási perekben benyújtott kifogásokkal szemben, amikor egy védjegy törléséről van szó. Ez az előnyben részesítés az előbbieket tekintetében hozott ítéletek *erga omnes* jellegéből ered, szemben az utóbbiak tekintetében hozott ítéletek pusztán *inter partes* hatályával.
40. H. Raimund ugyancsak elképzelhetetlennek tartja, hogy az uniós jogalkotó beérné a viszontkereset előterjesztése által jelentett formális aktussal. Ha ezt a 207/2009 rendelet 99. cikke (1) bekezdésének teljesítéséhez elfogadnánk, az kiüresítené e rendelet 100. cikke (7) bekezdésének a tartalmát.

41. Ami a második opciót illeti (egyidejű ítéletekre van szükség a védjegybitorlás és a viszontkereset tárgyában folyamatban lévő eljárásban), azt H. Raimund azért zárja ki, mert nem kerülhető el, hogy egymásnak ellentmondó határozatok szülessenek, ahogyan azt az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) maga is elismerte az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban.¹⁴

42. H. Raimund tehát a harmadik opciót támogatja (hogy a védjegybitorlási kereset tárgyában nem határozhatnak addig, amíg nem születik jogerős ítélet a védjegy törlése iránt előterjesztett viszontkereset tárgyában folyamatban lévő eljárásban), mivel az tiszteletben tartja a védjegy érvénytelenségét viszontkereset alapján megállapító ítéletek *erga omnes* hatályát. Ezen értelmezés érdekében pergazdaságossági okokra hivatkozik.

43. M. Aigner a kérdést előterjesztő bíróság által bemutatott első változat mellett érvel. Véleményét a 207/2009 rendelet 99. cikkének (1) bekezdésére alapítja. Álláspontja szerint ez a rendelkezés csak azt írja elő, hogy a viszontkereset elő legyen terjesztve (elegendő, hogy „vitássá tegyék” a védjegy érvényességét), azonban nem szükséges, hogy annak tárgyában ítéletet hozzanak, és még kevésbé az, hogy az jogerős legyen.

44. Ezenkívül a 207/2009 rendelet 99. cikkének (3) bekezdése szerint a védjegyoltalomnak a jogosult rosszhiszemősége miatti érvénytelenségére alapított kifogás előterjeszthető a védjegybitorlási keresettel szemben is, mivel az alperest megillető valamely korábbi jog alapján e védjegy „törlésének van helye”, anélkül, hogy e rendelkezés jogerős, törlést megállapító ítéletet említene.

45. M. Aigner hangsúlyozza, hogy a 207/2009 rendelet 99. cikke hivatkozott (1) bekezdésének sem a szövege, sem pedig a célja nem biztosítja a védjegybitorlás (amely *inter partes* hatállyal bíró határozattal zárul) és a védjegy törlése tárgyában folytatott eljárásokban (amely *erga omnes* hatállyal bíró határozattal zárul) egymásnak ellentmondó határozatok elkerüléséhez fűződő érdeket. A nemzeti jog feladata, hogy megoldja ezt a problémát, amelyet az uniós jogalkotó már ismert és elfogadott, és aminek ellenére a legutóbbi 2015/2424 rendelet nem módosította a releváns rendelkezéseket.

46. Végül, másodlagos jelleggel, arra az esetre, ha a Bíróság az álláspontjával nem értene egyet, M. Aigner az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre azt a választ javasolja, hogy a védjegybitorlási kereset elutasításának feltétele a védjegyoltalom érvénytelenségének viszontkereset alapján, legalább ezzel egyidőben történő megállapítása, ami az eljárások egyesítését teszi szükségessé. Ellenkező esetben nem szűnne meg az ügy érdemében hozott egymásnak ellentmondó határozatok keletkezésének veszélye.

¹⁴ Ez a bíróság egy sor olyan helyzetet mutat be, amelyekben a védjegyoltalom érvénytelenségének viszontkereset alapján történő megállapítását, valamint a védjegybitorlási kereset elutasítását követően a későbbi jogorvoslati kérelmek (a felperes által kizárólag a viszontkeresetnek helyt adó ítélet ellen benyújtott kérelem vagy az alperes által csak a két ítélet egyike ellen benyújtott kérelem) – amennyiben azoknak helyt adnak – egymással összeegyeztethetetlen bírósági határozatokhoz vezethetnek.

IV. Elemzés

A. Előzetes megjegyzések

47. A jelen jogvita sajátosságai megzavarhatják azokat, akik egy olyan polgári eljárásrendhez vannak szokva, amelyben a viszontkeresetet (és nem csak a védjegyjog összefüggését) ugyanazon eljárásban, valamint ugyanazon bíró, illetve bíróság előtt nyújtják be, amely az eredeti kérelmet tárgyalja, és amely azokat egyidőben, egyetlen ítéletben bírálja el.¹⁵

48. Az a következtetés vonható le az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, hogy az osztrák polgári eljárásjog nem szükségszerűen követi ezt a modellt, ami miatt úgy vélem, hogy érdemes néhány gondolatot szentelni ennek a kérdésnek, amely hozzájárul a vitatott kérdések jobb megértéséhez.

49. Először is az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) megjegyzi, hogy az osztrák polgári perrendtartás szerint „[a] bíróság [...] akkor is megvizsgálja (előzetes kérdésként) a védjegybitorlási perben a valamely nemzeti védjegy törlésére irányuló kifogást, ha az alperes nem terjesztett megfelelő törlési kérelmet az osztrák szabadalmi és védjegy hivatal elé (a nemzeti védjegyek esetében nincs előírva a viszontkereset)”.¹⁶ Ugyanakkor elismeri, hogy nem ez a helyzet, ha európai uniós védjegyekről van szó.

50. Másodszor, amennyiben viszontkereset alatt általában az alperes által egy olyan eljárás során benyújtott ellenkérelmet kell érteni, amelyet a felperes indított ugyanazon bíróság előtt,¹⁷ M. Aigner formai szempontból nem járt el tévesen azzal, hogy a jogvitában ellenkérelmet nyújtott be, később pedig előterjesztette a viszontkeresetét az Ausztriában illetékes európai uniós védjegy bírósághoz.¹⁸

51. Harmadszor és más szempontból figyelembe kell venni, hogy az alapügyben eljáró bíróság a kérdéseit azon előfeltevés alapján terjeszti elő, hogy a védjegybitorlási kereset a jelen esetben nem utasítható el a védjegybejelentő rosszhiszeműségtől eltérő okok miatt (mint például az összetéveszthetőség hiánya az egymással szembenálló felek termékei között). Abból indul ki – ezen egyéb feltételek fennállása esetén –, hogy nem feltétlenül szükséges előzetes jelleggel elbírálni a viszontkeresetet.

15 A viszontkereset nem más, mint egy önálló, azonban ugyanazon eljárásban előterjesztett kereset, amelyet az alperes nyújt be a felperessel szemben, kihasználva utóbbi cselekményét, amennyiben a két kereset tárgya között bizonyos kapcsolódási pontok vannak, és a bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a két esetben egyetlen ítélettel határozzon. Egy adott jogvitában az alperes *meg tudja védeni magát* (azaz kifogásokat tud benyújtani a felperes keresetével szemben) vagy viszontkereset útján *ellentámadást indíthat* (azaz megfogalmazhatja a felperes szemben fennálló követeléseit). Bár egyes jogrendek elismerik a „viszontkereset útján előterjesztett kifogásokat”, illetve az implicit viszontkereseteket (például a követelések kiegyenlítésével vagy a bizonyos jogügyletek megsemmisítésével kapcsolatos viszontkeresetet), a jelen előzetes döntéshozatali ügy összefüggésében nem szükséges azokra hivatkozni.

16 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat 3.2 pontja. Nem tudom, hogy ez a körülmény összefügg-e azzal, hogy M. Aigner a viszontkeresetét csak később terjesztette elő, valamint azzal, hogy M. Aigner a rosszhiszeműségre érdemi kifogásként hivatkozik a H. Raimund keresetével szemben benyújtott ellenkérelmében.

17 A viszontkereset céljaként el szokták ismerni a pergazdaságosságot és azon veszély elkerülését, hogy egymásnak ellentmondó ítéletek szülessenek. Lásd: Okońska, A., *Die Widerklage im Zivilprozessrecht der Europäischen Union und ihrer Mitgliedstaaten*, Mohr Siebeck kiadó, Tübinga, 2015., 269. és 270. o.

18 Nem világos, hogy ez utóbbi miért nem egyesítette az eljárásokat annak érdekében, hogy azokról egyidőben határozzon. Ténylegesen nem úgy tűnik, hogy az általános gyakorlat az lenne, hogy a viszontkeresetet másik bíróhoz vagy ítélkező testülethez utalják: a 2009. június 11-i Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli ítélet (C-529/07, EU:C:2009:361), 3. és 4. pont, alapjául szolgáló jogvitában a Handelsgericht Wien (bécsi kereskedelmi bíróság) ugyanazon ítélkező testülete elsőfokú európai uniós védjegy bírósággént az európai uniós védjegy bitorlása tárgyában előterjesztett keresetet, valamint a viszontkeresetet egyaránt elbírált.

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

52. A 207/2009 rendelet 99. cikkének (1) bekezdése alapján elutasítható-e egy védjegybitorlási kereset a védjegybejelentő rosszhiszemősége miatt, amennyiben az alperes (ugyanezen rosszhiszeműség alapján) a védjegy törlésére irányuló viszontkeresetet nyújtott be, és ezen viszontkereset tárgyában jogerős határozat még nem született? Összefoglalva ezek a kérdést előterjesztő bíróság kezdeti kételyei.

53. Úgy vélem, hogy túlságosan leegyszerűsített lenne pusztán a 207/2009 rendelet 99. cikke (1) bekezdésének szövege alapján választ adni. Az ítélkezési gyakorlatban egyéb hivatkozások hiányában (mivel ha nem tévedek, ezt a rendelkezést a Bíróság ez idáig nem értelmezte) a válasznak az értelmezés tárgyát képező cikk, valamint az ugyanezen szabályozási környezethez tartozó egyéb cikkek alapját képező tényezőkből kell kiindulnia.

54. Ezen tényezők közül az első az európai uniós védjegyoltalom *egységes jellege*, amelynek jelentőségét nem lehet figyelmen kívül hagyni. A 207/2009 rendelet (3) preambulumbekendése szerint e rendelet célja az európai uniós védjegyekre vonatkozóan olyan rendelkezések megalkotása, amelynek révén e védjegyek egységes oltalmat szereznek oly módon, hogy azok hatálya az Unió területének egészére kiterjed.

55. Ez a cél a 207/2009 rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében jelenik meg, amelynek szövege szerint az európai uniós védjegyoltalom egységes, és az Unió egész területén azonos hatállyal rendelkezik: csak az Unió egésze tekintetében lajstromozható, ruházható át vagy lehet róla lemondani, illetve képezheti megszűnését megállapító vagy törlést kimondó, illetve használatát tiltó határozat tárgyát.¹⁹

56. Ugyanezen rendelet (16) és (17) preambulumbekendése hangsúlyozza az európai uniós iparjogvédelmi jogcím egységes jellegét. E preambulumbekendések értelmében az európai uniós védjegyek érvényessége és bitorlása tárgyában hozott határozatoknak az Unió egész területére kiterjedő hatállyal kell bírniuk annak érdekében, hogy *elkerülhetők legyenek a bíróságok, illetve a hivatal által hozott határozatok közötti ellentmondások*, amelyek sérthetik e védjegyek egységes jellegét. Másfelől kiemelik annak szükségességét, hogy ugyanazon felek között azonos cselekmények tárgyában az uniós védjegyoltalom és az azzal egyidejűleg fennálló nemzeti védjegyoltalom alapján indult *perekben el kell kerülni, hogy egymásnak ellentmondó ítéletek szülessenek*.²⁰

57. A második releváns tényező az *érvényesség vélelme*, amely az európai uniós védjegyeket – a lajstromozásra történő bejelentésnek az EUIPO által elvégzett vizsgálatát követően – megilleti. A jogszerűség elvének tiszteletben tartása e védjegyek teljes érvényesülésének elismerését jelenti (mivel azok lajstromozása egy uniós szervtől származó aktus), amennyiben azok érvénytelenségét nem állapította meg egy ellenkező értelmű másik, hatáskörrel rendelkező szerv által kibocsátott, jogerőre emelkedett aktus.²¹

58. Az ezen vélelemre vonatkozó szabályozási keret ugyancsak a 207/2009 rendelet 99. cikkének (1) bekezdésében található, amely valamennyi érdekeltet – a nemzeti bíróságokat is ideértve – arra szólítja fel, hogy az európai uniós védjegyeket fő szabály szerint érvényesnek tekintsék.

19 2011. április 12-i DHL Express France ítélet (C-235/09, EU:C:2011:238), 40. és 41. pont.

20 Uo., 42. pont.

21 Lásd ebben az értelemben: 1979. február 13-i Granaria ítélet (101/78, EU:C:1979:38), 5. pont; 2016. január 28-i Éditions Odile Jacob kontra Bizottság ítélet (C-514/14 P, EU:C:2016:55), 40. pont.

59. Az ezen érvényesség vitatására vonatkozó mechanizmusok ugyanezen jogszabálysöveg 52. cikkének (1) bekezdésében találhatóak, és két lehetőségre korlátozódnak: a) valamely fél által kezdeményezett közigazgatási eljárás az EUIPO előtt²² és b) a védjegybitorlási keresettel szemben benyújtott viszontkereset, azaz a bírói út az európai uniós védjegy bíróságként eljáró nemzeti bíróságok előtt.

60. Ezen együttesen értelmezett rendelkezésekből az következik, hogy az európai uniós védjegy bíróságok hivatalból nem vizsgálhatják a védjegyoltalom érvénytelenségét, valamint hogy az előttük folyamatban lévő jogvitákban az alperes feladata, hogy viszontkereset útján kezdeményezze azon védjegy törlését,²³ amellyel kapcsolatban az alapeljárásban védjegybitorlás tárgyában nyújtottak be keresetet vele szemben.²⁴

61. A 207/2009 rendelet 99. cikkének (3) bekezdése ugyanakkor megengedi, hogy a védjegybitorlási per alperese²⁵ a védjegyoltalom érvénytelenségére alapított kifogást terjesszen elő anélkül, hogy viszontkeresetet kellene benyújtania, azonban csak akkor, ha a szóban forgó megjelölésen fennálló saját korábbi jogára hivatkozik.²⁶ A jelen ügyben nem ez a helyzet.

62. A 207/2009 rendeletnek az e rendelet 99. cikke (1) és (3) bekezdésével, valamint a 100. cikke (1) bekezdésével együttesen értelmezett 52. cikke (1) bekezdésének és az 53. cikke (1) bekezdésének olvasata alapján egy európai uniós védjegy törlését bírói úton csak viszontkeresettel lehet kezdeményezni. Ezen viszontkeresetnek az e rendelet említett 52. cikkében (feltétlen törlési ok) és 53. cikkében (viszonylagos törlési ok) felsorolt valamely okon vagy okokon kell alapulnia. Az e szabály alóli egyetlen, a 99. cikk (3) bekezdésében található kivétel, amire már korábban hivatkoztam, a jelen esetben nem alkalmazandó.

63. Az uniós jogalkotó e választása összhangban áll a védjegyoltalom egységes jellegével, és azzal a céllal, hogy az EUIPO-nál lajstromoztatott ugyanazon megkülönböztető megjelöléssel kapcsolatban ne hozzanak egymásnak ellentmondó ítéleteket.

64. Az európai uniós védjegyek bitorlása tárgyában folytatott eljárásokban hozott ítéletek *inter partes* hatályúak, mivel jogerőre emelkedésük esetén az ítélt dolog hatálya csak azok a felekre vonatkozik, akik részt vettek a vonatkozó eljárásban. Ugyanakkor azok az ítéletek, amelyekben a védjegyet a viszontkeresetnek helyt adva törlik, *erga omnes* hatályúak. Ennélfogva a 207/2009 rendelet 100. cikke (6) bekezdése alapján az EUIPO-nak a (hatályon kívül helyező) „ítéletre vonatkozó” bejegyzést rögzítenie kell a lajstromban, amely visszaható, azaz *ex tunc* hatállyal bír.²⁷

22 A hivatal által hozott, a törlés iránti kérelemnek helyt adó vagy azt elutasító határozattal szemben a hivatal fellebbezési tanácsához kell fordulni; e tanács döntései megtámadhatók a Törvényszék előtt, amelynek ítéleteit a Bíróság hatályon kívül helyezheti. Ugyanakkor az érvénytelenség megállapítása tulajdonképpen közigazgatási úton történik, mivel a legutolsó (uniós) bírósági felülvizsgálat e megállapítás jogszerűségének vizsgálatára szorítkozik. Az érvénytelenség bírói úton csak akkor vizsgálható, ha jogorvoslati kérelmet nyújtanak be a törlés iránti kérelem elutasításával szemben, és e kérelemnek valamely uniós bíróság helyt ad.

23 Az alperes a viszontkereseti követelésének alapjaként a védjegyoltalom megszűnésére is hivatkozhat. Erre a jogvita tárgyától távol álló esetre nem fogok utalni.

24 Közigazgatási úton az EUIPO-nak sincs lehetősége arra, hogy hivatalból vizsgálja az érvénytelenséget. A 207/2009 rendelet 56. cikkének (1) bekezdése szerint a védjegyjogosultakkal versenyhelyzetben lévő gazdasági szereplőkre van bízva – ahogyan azt az egyik elődöm nevezte – a lajstrom megtisztítása, míg a hivatalnak teljes mértékben semlegesnek kell maradnia. Lásd ebben a tekintetben: Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok Silberquelle-ügyre (C-495/07, EU:C:2008:633) vonatkozó indítványa, 46. pont. Bár ebben az ügyben az oltalom megszűnéséről volt szó, ez a gondolatmenet alkalmazható a törlésre is.

25 Közvetlen hivatkozással ugyanezen rendelet 96. cikkének a) pontjára.

26 A 2015/2424 rendelettel bevezetett reform eltörölte ezt a lehetőséget, majd miatta kétségek merültek fel annak az elsőbbség elvével való összeegyeztethetősége miatt, mivel a korábbi jog jogosultjával szemben előírta, hogy a későbbi megjelölés érvénytelenségét állapítsa meg ahhoz, hogy azzal szemben eredményesen lépjen fel. A 207/2009 rendelet 9. cikke új megfogalmazásának el kellene oszlatnia ezeket a kétségeket. Lásd: Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law, *Study on the Overall Functioning of the European Trade Mark System*, München, 2011, 108. o.

27 Ugyanezen rendelet 55. cikkének (2) bekezdése szerint és azon kialakult jogi helyzetek tiszteltben tartásának sérelme nélkül, amelyeket a (3) bekezdés említ.

65. Amennyiben elfogadjuk, hogy az alperesek, akikkel szemben védjegybitorlási keresetet indítanak, mindössze kifogásként hivatkozhatnak a védjeggyel kapcsolatban fennálló (feltétlen vagy viszonylagos) törlési okokra, fennállhat annak veszélye, hogy a védjegyjogosult által különböző bíróságok előtt indított hasonló keresetek alapján egyes esetekben a védjegy érvénytelenségét állapítják meg, más esetekben pedig ezzel ellentétes döntés születik. Figyelembe kell venni, hogy a 207/2009 rendelet 97. cikkének (5) bekezdése alapján a védjegybitorlási kereset benyújtásakor a jogosult számára az alperes lakóhelye szerinti bíróság alternatívájaként a *forum delicti commissi* áll rendelkezésre.²⁸

66. Az uniós jogalkotó tehát azt kívánta elérni, hogy a védjegyek e típusának érvényességét nemzeti bírósági úton csak viszontkeresettel lehessen vitatni. Ezzel egy időben egy biztonsági mechanizmust hozott létre annak érdekében, hogy szembenézzon azzal, ha esetleg több keresetet – védjegybitorlási és viszontkeresetet egyaránt – nyújtanak be: [bevezette] az ítélethozatal felfüggesztését a 207/2009 rendelet 104. cikkének (1) bekezdésében foglaltak szerint.

67. Ezzel összefüggésben nem lehet helyt adni a 207/2009 rendelet 99. cikke (1) bekezdésének M. Aigner által javasolt értelmezésnek. M. Aigner szerint a védjegyoltalom érvénytelenségére vonatkozó kifogásnak a védjegybitorlás tárgyában folyamatban lévő eljárás során helyt lehet adni, amennyiben a viszontkeresetet előterjesztették (azonban még nem bírálták el).

68. Ahogyan azt a kérdést előterjesztő bíróság helyesen állítja, ez a megoldás nem egyeztethető össze a rendelkezés céljával. Nem lenne érthető, hogy az uniós jogalkotó abban az esetben, ha két védjegybitorlás között perfüggőség áll fenn, miért írja elő a határozathozatal felfüggesztését az azonos tárgyban ellentétes ítéletek hozatalának elkerülésének módjaként, és hogy miért nem írja elő ezt a kötelezettséget, ha a védjegybitorlási kereset és a viszontkereset elbírálása ugyanahhoz az európai uniós védjegybitorlási bírósághoz tartozik (bár utóbbi két eltérő bírói tanács útján jár el).

69. Kétségtelen, hogy az eljárási autonómiájuk alapján²⁹ az egyes tagállamok feladata meghatározni az európai uniós védjegybitorlási bíróságok szervezetét, valamint rögzíteni azok eljárási szabályait a 207/2009 rendeletben foglalt szabályok tiszteletben tartása mellett. Ugyanakkor az európai uniós védjegybitorlási bíróságként eljáró nemzeti bíróságok között a hatáskörök átruházásának rendszere (és ugyanebben az értelemben az ügyeknek a különböző bírói tanácsokkal rendelkező bíróságok közötti megosztásának rendszere) nem veszélyeztetheti az annak megelőzésére irányuló célt, hogy ugyanazon védjeggyel kapcsolatban egymásnak ellentmondó ítéletek szülessenek.

70. Az európai uniós védjegyek bíróság előtt történő vitatásának rendszere különbözik az érdemi védekezések (kifogások) és a viszontkeresetek esetében. Az az egyetlen lehetőség, hogy az alperes a védjegyoltalom érvénytelenségére alapított kifogással éljen egy védjegybitorlási keresettel szemben, akkor áll fenn, ha ennek az alperesnek ezen a megjelölésen egy korábbi joga áll fenn (a 207/2009 rendelet 99. cikkének az előbbieken hivatkozott (3) bekezdése).³⁰

28 Ezekben az esetekben a 98. cikk (2) bekezdése az európai uniós védjegybitorlási bíróságok ítélezési hatáskörét az azon tagállam területén bekövetkezett eseményekre korlátozza, amelyekben e bíróságok székhelye található. Bár ez a rendelkezés nem igazán áll összhangban az európai uniós védjegyoltalom egységességének elvével, megpróbálja elkerülni a mindig is nemkívánatos *forum shoppingot*. Lásd: Sosnitza, O., „Der Grundsatz der Einheitlichkeit im Verletzungsverfahren der Gemeinschaftsmarke – Zugleich Besprechung von EuGH, Urt. v. 12.4.2011 – C-235/09 – DHL/Chronopost”, *GRUR*, 2011, 468. o.

29 Lásd többek között: 2003. szeptember 11-i Safalero ítélet (C-13/01, EU:C:2003:447), 49. pont; 2003. október 2-i Weber's Wine World és társai (C-147/01, EU:C:2003:533), 103. pont; 2004. január 7-i Wells ítélet (C-201/02, EU:C:2004:12), 67. pont; 2007. március 13-i Unibet ítélet (C-432/05, EU:C:2007:163), 43. pont.

30 Ezt a következtetést erősíti Huet, A., „La marque communautaire: la compétence des juridictions des États membres pour connaître de sa validité et de sa contrefaçon [Règlement (CE) n.º 40/94 du Conseil, du 20 décembre 1993]”, *Journal du Droit International*, 3. sz., 1994. 630. o. és Gallego Sánchez, F., „Artículo 96 – Demanda de reconversión”, en Casado Cerviño, A. és Llobregat Hurtado, M. L. (kiadó), *Comentarios a los reglamentos sobre la marca comunitaria*, La Ley, Madrid, 2000, 874. o.

71. Ezen feltevésen kívül, annak a személynek, akivel szemben egy európai uniós védjegy bitorlása tárgyában keresetet nyújtottak be, és fenntartja, hogy ez utóbbi védjegyoltalom érvénytelen, viszontkeresettel kell fellépnie. Az ily módon előterjesztett, törlés iránti kérelem szükségszerűen *előzetessé* válik a védjegybitorlási keresethez képest, mivel a védjegyoltalom érvényességének vélelme kérdőjeleződik meg. Annak elemzése előtt, hogy a védjegyhez kapcsolódó jogok sérültek-e, előzetes *sine qua non* kérdésként a megkülönböztető megjelölés érvényességének fennállásáról kell döntenie, és az alperes pontosan ezt vonta kétségbe a viszontkeresetével.

72. Hiányozna az eljárási logika, ha a védjegybitorlási keresetet anélkül utasítanák el, hogy eloszlatnák a védjegyoltalom érvénytelenségével kapcsolatos, a viszontkeresetben bemutatott kétségeket. E logika hiánya pedig akkor is fennáll, ha a jogvitákat különböző európai uniós védjegy bíróságok bírálják el, illetve ha azok tekintetében egyetlen bíróság jár el (a jelen esetben a Handelsgericht Wien, a bécsi kereskedelmi bíróság) különböző bírói tanácsok útján, amelyek külön döntenek ezekben az eljárásokban.

73. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 207/2009 rendelet 99. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy olyan viszontkereset benyújtása esetén, amelyben az európai uniós védjegy törlését kéri a védjegy jogosultjának a védjegybejelentéskor fennálló rosszhiszeműsége alapján, a védjegybitorlás tárgyában előterjesztett eredeti kérelem elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróság nem fogadhatja el ezt a kifogás útján előterjesztett törlési okot mindaddig, amíg a viszontkereset tárgyában nem hoztak határozatot.

C. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről

74. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés akkor merül fel, ha az első kérdésre adott válasz nemleges, ahogyan azt javaslom.

75. A kérdést előterjesztő bíróság kétsége azon az előfeltevésen alapul, hogy a már bemutatott körülmények között az európai uniós védjegy bíróságnak meg kell várnia a viszontkereset tárgyában való határozatot ahhoz, hogy a védjegybitorlás tárgyában határozzon. Ugyanakkor elegendő-e az ilyen határozathozatal vagy szükség van arra is, hogy az jogerőre emelkedjen?

76. Amennyiben a viszontkereset tárgyában az alperes javára döntenek (azaz ha megállapítják a megkülönböztető megjelölés érvénytelenségét), a védjegy bíróság a nemzeti jogának megfelelően³¹ a bitorlási keresetet elutasíthatja vagy azt okafogyottá nyilváníthatja, mivel nem lehetséges egy olyan védjegy bitorlása, amelynek a lajstromozásból származó oltalma *ex tunc* hatállyal megszűnt.

77. A védjegybitorlás tárgyában folytatott eljárásban történő határozathozatalnak az azt megelőzően a viszontkereset tárgyában történő határozathozatalig történő felfüggesztésével a hatáskörrel rendelkező bíróság teljesíti az egymásnak ellentmondó ítéletek elkerülésére irányuló célt, amely ítéletek veszélyeztetnék az európai uniós védjegyoltalom egységességét.

78. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) ugyanakkor attól tart, hogy a feleknek a védjegybitorlás, illetve a viszontkereset tárgyában folytatott eljárások során tanúsított eljárásjogi magatartása is alááshatja az egyidejű ítéletek által megvalósított összhangot, például azzal, hogy csak az egyik kereset tárgyában fellebbeznek a magasabb fokú bíróság előtt.³²

31 A 207/2009 rendelet 14. cikkének (1) bekezdése szerint „[...] az [európai uniós] védjegy bitorlására – a X. cím rendelkezéseivel összhangban – a nemzeti jogszabályoknak a nemzeti védjegy bitorlására irányadó rendelkezéseit kell alkalmazni”.

32 További részletekért lásd a jelen indítvány 14. lábjegyzetét.

79. Ebben az összefüggésben az a kérdés merül fel, hogy éppen az esetleges ellentmondás kizárása érdekében elő kell-e írni az elsőfokú bíróság számára, hogy ne hozzon határozatot a védjegybitorlással kapcsolatos jogvitában mindaddig, amíg a viszontkeresetnek helyt adó ítélet nem emelkedik jogerőre.

80. Véleményem szerint a 207/2009 rendelet nem tartalmaz erre vonatkozóan egyértelmű szabályt, amelynek értelmében a hatáskörrel rendelkező bíróságnak meg kellene várnia a viszontkereseti követelésnek helyt adó ítélet jogerőre emelkedését. Olyan szabályt sem tartalmaz, amely ezt kizárja.

81. A 207/2009 rendelet azon cikkei közül, amelyek kifejezetten utalnak a bírósági határozat „jogerőre emelkedésére”,³³ az 56. cikk (3) bekezdése ezt azzal kapcsolja össze, hogy ugyanazon felek között ugyanazon kérdésben és jogalapon benyújtott kérelem tárgyában a tagállamok valamelyikének bírósága korábban már jogerős ítéletet hozott (azaz az ítélet megtámadhatatlan, ellene nincs jogorvoslati lehetőség).³⁴

82. Ugyanakkor ezek a rendelkezések semmilyen útmutatást nem adnak azzal kapcsolatban, hogy mi lesz a vonatkozó jogvitákban hozott bírósági határozatok sorsa, amíg nem emelkednek az említett jogerőre. A szabályozás hiányának e magyarázata valószínűleg abban rejlik, hogy a 207/2009 rendelet az ítéletek jogerőre emelkedésével a hivatal (EUIPO) és az európai uniós védjegy bíróságok határozatai közötti összhang szempontjából foglalkozik. Érdeemes ennél a szempontnál röviden elidőzni.

83. Az európai uniós védjegyek lajstromozási eljárásától eltérően, amely a 207/2009 rendelet rendszerében az EUIPO kizárólagos – a nemzeti bíróság valamennyi határozata számára áttörhetetlen – feladatákként került meghatározásra,³⁵ a valamely európai uniós védjegy érvénytelenségének megállapítására vonatkozó hatáskör meg van osztva az európai uniós védjegy bíróságként eljáró nemzeti bíróságok és a hivatal között.

84. Mindazonáltal ezt a hatáskört alternatív és kizárólagos módon kell gyakorolni, azaz e két szerv közül³⁶ (mivel szó van egy európai uniós védjegy bíróságról, amely előtt a viszontkeresetet benyújtották, illetve az EUIPO-ról, amennyiben előtte törlésre irányuló kérelmet nyújtottak be) csak a jogvitában eljáró első szerv határozhat az iparjogvédelmi jogcím érvényességéről. Az egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése céljából a másik szervnek a 207/2009 rendelet 104. cikke értelmében fel kell függesztenie az eljárást mindaddig, amíg az első eljárásban határozatot nem hoznak.

85. Márpedig ez a felfüggesztés³⁷ és az európai uniós védjegy bíróságként eljáró nemzeti bíróság azon kötelezettsége (ugyanezen rendelet 100. cikkének (6) bekezdése), hogy az ítéletét az EUIPO-val közölje, amikor az ezen védjegyek valamelyikének törlése iránt viszontkereset útján előterjesztett kérelemnek helyt adó ítélet jogerőre emelkedett, azon mechanizmusokat jelentik, amelyekkel a jogalkotó biztosítani kívánja a törléssel kapcsolatos határozatok összhangját, valamint az európai uniós védjegy lajstrom és az abban foglalt megjelölések valódisága közötti összhangot.

33 Az 55. cikk (3) bekezdésének a) pontja; az 56. cikk (3) bekezdése; a 84. cikk (3) bekezdése; a 100. cikk (6) bekezdése és a 112. cikk (6) bekezdése.

34 A 207/2009 rendelet 100. cikkének (2) bekezdése ugyanezen hatályt (azonban anélkül, hogy a szerv közigazgatási jellegéből adódóan „jogerős ítélettel [történő] érdem[i] elbírál[ást] említene”) kiterjeszti az EUIPO „jogerős” határozataira, amelyek „ugyanazon felek között ugyanazon kérdésben és jogalapon benyújtott kérelem [sic] tárgyában [...] korábban jogerősen döntött[ek]”.

35 2016. július 21-i Apple and Pear Australia Ltd és Star Fruits Diffusion kontra EUIPO (Pink Lady) ítélet (C-226/15 P, EU:C:2016:582), 50. pont.

36 A 207/2009 rendelet 100. cikkének (7) bekezdésében előírt azon lehetőség kivételével, hogy a nemzeti védjegy bíróság felfüggeszti a viszontkereset tárgyalását és a törléssel kapcsolatos határozathozatalt a felek egyikének kérelmére az EUIPO-hoz utalhatja.

37 A 207/2009 rendelet 100. cikke (4) bekezdésének a 2015/2424 rendelet szerinti új megfogalmazása azt az európai uniós védjegy bíróságot, amely előtt törlés iránti viszontkeresetet nyújtottak be, arra kötelezi, hogy az EUIPO törlési kérelemről hozott határozatának jogerőre emelkedéséig a 104. cikk (1) bekezdésével összhangban függeszse fel az eljárást.

86. Amennyiben ugyanakkor a bíróságnak kell különböző időpontokban a védjegybitorlási kereset, valamint az ezen megkülönböztető megjelölés törlésére irányuló viszontkereset tárgyában határozatot hoznia, a viszontkereset tárgyában hozott saját határozatával való összhang megakadályozza, hogy a védjegybitorlás tárgyában hozott határozat az előbbivel ellentmondásban álljon. Ugyanakkor nem látom okát annak, hogy a 207/2009 rendelet értelmében előírjuk számára, hogy a (második) határozathozatalt felfüggeszse annak érdekében, hogy a jogvitával kapcsolatban a magasabb fokú bíróságok előtti esetleges további eljárásokat figyelembe vegye.

87. Az európai uniós védjegy bíróságnak azon kötelezettsége alapján, amelyre az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdéssel kapcsolatos elemzésemben hivatkoztam, meg kell várnia a viszontkereset eredményét ahhoz, hogy a védjegybitorlási kereset tárgyában (azzal egyidőben vagy azt követően – ahogyan azt a belső eljárási szabályok lehetővé teszik) határozzon. Miután az első kereset tárgyában határozatot hoztak, nem hiszem, hogy ennek a kötelezettségnek feltétlenül a felek eljárási stratégiáitól kell függnie, amelyek többé-kevésbé attól függnek, hogy a későbbi keresetek mennyiben lesznek sikeresek.

88. Egyetértek az Oberster Gerichtshoffal (legfelsőbb bíróság) abban, hogy a védjegybitorlás tárgyában folytatott eljárás során történő határozathozatalnak a feleknek a viszontkeresetnek helyt adó ítélettel szemben benyújtott későbbi fellebbezésekkel kapcsolatos magatartásával való összekapcsolása minden bizonnyal jelentős késedelmet eredményezne a védjegybitorlás tárgyában történő határozathozatalban. Az ugyanazon védjeggyel kapcsolatban hozott eltérő ítéletek megelőzésére irányuló cél már teljesült azzal, hogy elsőbbséget élvez a viszontkeresettel kapcsolatos határozathozatal, amelynek eredményétől a védjegybitorlási kereset elbírálása függ.

89. Mivel a két jogvita felei azonosak – bár egymással szembenálló eljárási helyzetben vannak –, a védelem szempontjából azonos eszközökkel rendelkeznek és számolniuk kell a saját cselekedeteik következményeivel. Egymást követő fellebbezéseivel kétségtelenül bármelyik fél késleltetheti az elsőfokú ítéletek jogerőre emelkedését, ez az eshetőség azonban nem élvezhet előnyt a bírónak az előtte folyamatban lévő jogvitában való határozathozatallal kapcsolatos kötelezettségével szemben.

90. A fenti megállapítások alapján pontosítani kívánom, hogy bár a 207/2009 rendelet nem írja elő a védjegybitorlási kereset tárgyában eljáró bíróság számára, hogy várja meg a viszontkereset tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedését, ugyanakkor semmilyen olyan rendelkezést nem látok ebben a jogszabálysövegben, amely egy ilyen elhalasztásnak akadályát képezne. A tagállamok legfelsőbb bíróságainak értelmezése szerint az erre vonatkozó uniós jogszabályok hiányában az egyes tagállamok eljárási szabályai választhatják az egyik vagy a másik megoldást.

91. Előfordulhat, hogy a viszontkereset tárgyában hozott határozatot nem vitatják, amely esetben az e határozatot hozó bíróság feladata, hogy a jogerős ítéletéről tájékoztassa az EUIPO-t. Mivel a keresetindítási határidő nem hosszabbodik meg túlzottan, semmiféle akadályát nem látom annak, hogy a nemzeti bíróság a védjegybitorlási kereset tárgyában történő határozathozatal előtt megvárja, hogy a viszontkereset tárgyában hozott ítélet jogerőre emelkedjen. Amennyiben viszont ez utóbbit vitatják, e bíróságnak mérlegelnie kell a védjegybitorlás tárgyában folytatott eljárás sajátosságait³⁸, és azt, hogy ezt az eljárást fel kell-e függeszteni a viszontkereset tárgyában hozott ítélet jogerőre emelkedéséig.

³⁸ Összehasonlításképpen meg kell jegyezni, hogy a 207/2009 rendelet 104. cikkének (1) bekezdése szerinti felfüggesztésre vonatkozó kötelezettség nem abszolút jellegű, mivel az attól függ, hogy vannak-e az eljárás folytatásának különleges okai.

92. A fenti megállapításokra tekintettel úgy vélem, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az európai uniós védjegy bíróság elutasíthatja a védjegybitorlási keresetet a kérelmezőnek a védjegybejelentéskor fennálló rosszhiszemősége alapján, ha legalább ezzel egyidejűleg helyt ad az e védjegy törlése iránt azonos okból előterjesztett viszontkeresetnek. Az uniós jog a védjegybitorlási kereset ügyében történő ítélethozatal érdekében nem kötelezi e bíróságot arra, hogy megvárja a viszontkereset ügyében hozott ítélet jogerőre emelkedését, de akadályát sem képezi annak, hogy ezt megtegye.

V. Véggöveztetések

93. A fentiekben kifejtettek alapján azt javaslom, hogy a Bíróság az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

- „1) Az európai uniós védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009 rendelet 99. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy olyan viszontkereset benyújtása esetén, amelyben az európai uniós védjegy törlését kéri a védjegy jogosultjának a védjegybejelentéskor fennálló rosszhiszemősége alapján, a védjegybitorlás tárgyában előterjesztett eredeti kérelmet elbíráló bíróság nem fogadhatja el ezt a kifogás útján előterjesztett törlési okot mindaddig, amíg a viszontkereset tárgyában nem hoztak határozatot.
- 2) Az európai uniós védjegy bíróság elutasíthatja a védjegybitorlási keresetet a kérelmezőnek a védjegybejelentéskor fennálló rosszhiszemősége alapján, ha legalább ezzel egyidejűleg helyt ad az e védjegy törlése iránt azonos okból előterjesztett viszontkeresetnek. A védjegybitorlási kereset ügyében történő ítélethozatal érdekében az uniós jog nem kötelezi e bíróságot arra, hogy megvárja a viszontkereset ügyében hozott ítélet jogerőre emelkedését, de akadályát sem képezi annak, hogy ezt megtegye.”